

Magdalena Koźmik

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

ZNACZENIE FORMY OPODATKOWANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ OSÓB FIZYCZNYCH W OPTYMALIZACJI PODATKOWEJ

Streszczenie: Prowadzenie działalności gospodarczej wymaga od przedsiębiorcy obrania odpowiednich strategii, w tym strategii podatkowych, w celu optymalizacji obciążeń oraz ryzyka z nią związanych. Jednym z głównych celów optymalizacji podatkowej prowadzonej działalności gospodarczej jest minimalizacja obciążenia związanego z podatkami oraz minimalizacja ryzyka z nimi związanego. Artykuł przedstawia znaczenie, jakie ma wybór formy opodatkowania działalności gospodarczej dla optymalizacji podatkowej. Wybór formy podatku dochodowego jest kluczowy dla przedsiębiorców będących osobami fizycznymi. Determinuje on m.in. możliwości korzystania z różnego rodzaju zwolnień, ulg podatkowych oraz rodzaj prowadzonej ewidencji.

Słowa kluczowe: optymalizacja podatkowa, forma opodatkowania, działalność gospodarcza

1. Wstęp

Działalność gospodarcza osób fizycznych stwarza duże możliwości w zarządzaniu podatkami. W przeciwieństwie do opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych przedsiębiorca będący osobą fizyczną może wybrać spośród kilku form opodatkowania. Przepisy dają podatnikowi w tym zakresie zarówno prawa, jak i obowiązki. Każda forma charakteryzuje się innym spektrum możliwości i ograniczeń dla podatnika w rozliczaniu prowadzonej działalności gospodarczej. Przy uwzględnieniu kilku czynników można wybrać, która z możliwych form opodatkowania będzie dla przedsiębiorcy najkorzystniejsza. W tym miejscu powstaje podstawowe pytanie, czy przedsiębiorcy zdają sobie sprawę z wagi, jaka powinna być przykładana do wyboru formy opodatkowania podatkiem dochodowym.

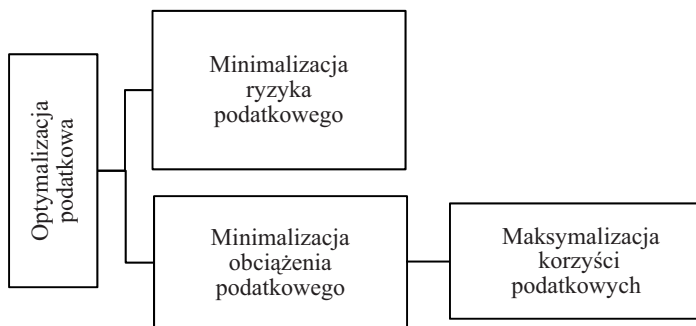
Forma opodatkowania jest częścią zarządzania podatkami. Tworzy podstawy do optymalizacji podatkowej. Celem niniejszego artykułu było przede wszystkim przybliżenie znaczenia i istoty formy opodatkowania na tle szeroko rozumianej optymalizacji podatkowej. Omówiony został aspekt wyboru formy opodatkowania, jej wpływ na prowadzoną przez osoby fizyczne działalność gospodarczą, przede

wszystkim na zarządzanie nią w zakresie podatków. Celem opracowania jest ukazanie wpływu wyboru formy opodatkowania działalności gospodarczej osób fizycznych na optymalizację podatkową.

2. Optymalizacja podatkowa

Optymalizacja podatkowa jest zbiorem działań, których celem jest zmniejszenie zarówno obciążenia podatkowego przedsiębiorcy, jak i ryzyka podatkowego związanego z prowadzoną przez niego działalnością. W ramach funkcji pierwszej można wyodrębnić dodatkowo funkcję maksymalizowania korzyści podatkowych. Odpowiednie zarządzanie podatkami, umiejętne podejmowanie decyzji opartych na możliwościach, jakie dają przepisy podatkowe, może przynieść podatnikowi wiele korzyści. Druga funkcja wprowadza do działalności gospodarczej stabilność polegającą na ponoszeniu mniejszego ryzyka, na jego kontrolowaniu, a przynajmniej na jego identyfikacji.

Każdy podmiot gospodarczy podlegający obowiązkom podatkowym dąży do celów przedstawionych na rys. 1. Optymalizacja podatkowa wymaga odpowiedniego zarządzania podatkami. Istotne z tego punktu widzenia jest zdanie sobie sprawy ze znaczenia, jakie ma wybór odpowiedniej formy opodatkowania dla dalszych decyzji przedsiębiorców.

Rys. 1. Optymalizacja podatkowa

Źródło: opracowanie własne.

Wybór formy opodatkowania jest istotny ze względu na możliwości zastosowania późniejszych strategii podatkowych czy podejmowania decyzji związanych z podatkami. Niektóre formy opodatkowania ograniczają podatnika przy wyborze stosowanych odliczeń i ulg podatkowych. Inne z kolei dają pełen wachlarz takich możliwości. Z punktu widzenia zarządzania podatkami istotne jest posiadanie pełnej wiedzy na temat form opodatkowania. Poznanie możliwych form opodatkowania oraz możliwości i ograniczeń, jakie niosą ze sobą, ich zalet i wad, pozwoli przedsiębiorcy podjąć korzystną decyzję odnośnie do wyboru formy.

Dla osób fizycznych rozpoczynających prowadzenie działalności gospodarczej wybór formy opodatkowania jest pierwszą ważną decyzją mającą wpływ na wielkość późniejszego obciążenia podatkowego oraz związanego z podatkami ryzyka. Odpowiedni wybór formy opodatkowania jest pierwszym krokiem przedsiębiorcy do optymalizacji jego obciążenia podatkami, a także ograniczenia ryzyka.

Przedsiębiorcy muszą się liczyć w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej z istniejącym ryzykiem podatkowym wynikającym przede wszystkim z różnej interpretacji przepisów podatkowych ze strony organów podatkowych w porównaniu z interpretacją samych podatników. W aktualnych warunkach różnice związane z interpretacją przepisów podatkowych po pierwsze, występują dość często, po drugie, mogą być groźne w skutkach dla samego podatnika. Minimalizowanie ryzyka podatkowego należy zatem do zakresu (zbioru) działań związanych z zarządzaniem podatkami w przedsiębiorstwie.

Różne formy opodatkowania dają innego rodzaju możliwości wpływania na obciążenia podatkowe. Charakteryzują się one różnymi podstawami opodatkowania. Często podatnik może też wpływać na moment powstawania przychodów czy kosztów, a także w zależności od formy może korzystać bądź nie z różnego rodzaju ulg i odliczeń. Przy podejmowaniu decyzji dotyczących wyboru formy opodatkowania podatnik powinien wszystkie formy opodatkowania przeanalizować przy uwzględnieniu swojej sytuacji prywatnej i zawodowej (przeprowadzić wstępne symulacje), aby uzyskać odpowiedź, która z nich w jego obecnej sytuacji (na podstawie przeprowadzonych symulacji) będzie dla niego najkorzystniejsza.

Przedsiębiorca w ramach zarządzania obciążeniami podatkowymi oraz związanym z nimi ryzykiem podatkowym może stosować strategie podatkowe w celu osiągnięcia jak największej optymalizacji podatkowej. Należy jednak pamiętać, że możliwość wyboru odpowiedniej strategii podatkowej może zostać podyktowana, ograniczona bądź umożliwiona właśnie poprzez wybór danej formy opodatkowania.

3. Formy opodatkowania osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Polsce

Podatek dochodowy od osób fizycznych w Polsce uregulowany jest przede wszystkim przez Ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (dalej cyt. jako u.p.d.o.f.) oraz Ustawę z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne¹. Warto jednak zaznaczyć, że prawa i obowiązki osób fizycznych, których dochody podlegają na podstawie tych ustaw opodatkowaniu, zawarte są również w wielu innych zbiorach przepisów (tzw. przepisach szczególnych)².

¹ Tekst jednolity odpowiednio: DzU z 2000 r., nr 14, poz. 176 ze zm., oraz DzU z 1998 r., nr 144, poz. 930 ze zm.

² Inne ustawy określające prawa i obowiązki podatników w Polsce to m.in.: Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (DzU nr 78, poz. 483 ze zm.), Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym

Zgodnie z obowiązującymi przepisami osoba fizyczna, która rozpoczyna prowadzenie działalności gospodarczej, musi do dnia jej rozpoczęcia, nie później niż do dnia uzyskania pierwszego przychodu, złożyć w organie podatkowych właściwym ze względu na jej miejsce zamieszkania stosowne oświadczenie, w którym dokona wyboru formy opodatkowania podatkiem dochodowym. Raz wybrana forma opodatkowania obowiązuje podatnika do odwołania lub do końca roku podatkowego, jeżeli do 20 stycznia następnego roku podatkowego złoży kolejne oświadczenie o zmianie tej formy.

Przedsiębiorca ma do wyboru kilka form opodatkowania. I tak może on:

- opodatkować dochody uzyskane z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej podatkiem dochodowym od osób fizycznych – zgodnie z przepisami u.p.d.o.f.:
 - stawką podatku liniowego 19%, natomiast resztę opodatkować na zasadach ogólnych według stawek progresywnych, bądź
 - skumulować dochody uzyskane ze wszystkich źródeł (dochód globalny) i opodatkować je łącznie według stawki progresywnej;
- opodatkować dochody uzyskane z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej – zgodnie z przepisami ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów ewidencjonowanych:
 - podatkiem w formie karty podatkowej,
 - zryczałtowanym podatkiem dochodowym od niektórych przychodów ewidencjonowanych.

Prawo wyboru należy do podatnika – to on wybiera formę opodatkowania (pod warunkiem zachowania wyżej wymienionych terminów). Forma opodatkowania, jaką wybierze, rozpoczynając prowadzenie działalności gospodarczej, będzie miała duży wpływ na jego przyszłe obowiązki i prawa związane z ewidencjami i rozliczaniem prowadzonej działalności gospodarczej. Wybór formy zdeterminuje również możliwości, z których podatnik będzie mógł skorzystać. Należy do nich m.in. stosowanie różnego rodzaju odliczeń i ulg.

4. Strategie podatkowe

Przez pojęcie strategii podatkowej należy rozumieć szereg działań i decyzji podatnika, które mają na celu przede wszystkim [Ickiewicz 2009, s. 147]:

- obniżenie kwoty podatku należnego do zapłaty,
- uniknięcia płacenia podatku,
- zapobieżenie sytuacji podwójnego opodatkowania.

podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (DzU nr 144, poz. 930 ze zm.), Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. DzU z 2002 r., nr 76, poz. 694 ze zm.), Ustawa z 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (t.j. DzU z 2007 r., nr 42, poz. 274) i wiele innych.

Wybór formy opodatkowania jest częścią strategii, jaką obiera przedsiębiorca, związaną z zarządzaniem przez niego podatkami. Podkreślenia wymaga w tym miejscu fakt, że wybór ten pociąga za sobą określone skutki podatkowe i finansowe (w następstwie).

Strategie podatkowe można podzielić (bez podziału na rodzaje podatków) na [Ickiewicz 2009, s. 147]:

- legalne,
- ryzykowne ze względu na ryzyko interpretacji przepisów podatkowych,
- związane z omijaniem przepisów podatkowych,
- polegające na nieprzestrzeganiu przepisów podatkowych wcale.

Kryterium tego podziału można określić jako rodzaj podejścia osoby zajmującej się zarządzaniem podatkami do sposobów interpretowania przez nią przepisów podatkowych. Wybór jednego z tych podejść (według kryterium) determinuje stopień ryzyka podatkowego związanego z prowadzeniem przez osobę fizyczną działalności gospodarczej w zakresie podatków i opodatkowania.

W dzisiejszej polskiej rzeczywistości prowadzenia działalności gospodarczej strategia druga występuje najczęściej. Polega ona na tym, że podatnik co prawda korzysta w sposób legalny z obowiązujących przepisów oraz z przysługujących mu preferencji, odliczeń, ulg itp. Ryzyko podatkowe powstaje w momencie, kiedy podatnik w sytuacjach kontrowersyjnych bądź niejasnościach związanych ze stosowaniem prawa podatkowego podejmuje decyzje, rozstrzygając na swoją korzyść, co oczywiście nie zawsze pokrywać się będzie z interpretacjami przepisów przez profiskalne organy podatkowe. Czasem może być również tak, że podatnik mylnie zinterpretuje przepisy podatkowe, zupełnie nieświadomie. Interpretowanie polskich przepisów podatkowych nastęrcza wielu problemów nie tylko podatnikom, ale także organom podatkowym. Ani podatnicy, ani organy podatkowe nie mogą być do końca pewni tego, jak dana sprawa (przepis prawny) zostanie zinterpretowana przez sąd administracyjny – czego dowodem mogą być różne stanowiska różnych sędziów w podobnych kwestiach.

Inny podział strategii podatkowych to klasyfikacja ze względu na przedziały czasowe, tj.:

- strategia krótkookresowa,
- strategia długookresowa.

Przy wyborze strategii krótko- czy też długookresowej istotne znaczenie ma rodzaj i zakres prowadzonej działalności gospodarczej, jak również forma organizacyjno-prawna przedsiębiorstwa. Zwykle strategię długookresową przypisuje się przedsiębiorstwom dużym, zorganizowanym, osobom prawnym, które z różnych powodów muszą mieć strategię długookresową, choćby ze względu na zasadę kontynuacji prowadzonej działalności gospodarczej. Podmioty mniejsze, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą mogą opierać swoje strategię na krótszych okresach. Takie podmioty przewidują w swych strategiach przede wszystkim korzystanie z ulg czy odliczeń, których okres trwania ustalany przez ustawodawcę również jest zazwyczaj krótszy [Ickiewicz 2009, s. 148].

Zarządzanie podatkami przez przedsiębiorcę powinno się odbywać w sposób niezakłócający osiągnięcia podstawowych celów przedsiębiorstwa. Ważne jest zarządzanie podatkami, minimalizowanie wydatków, ale nie powinno się to dokonywać kosztem innych celów.

Można wyodrębnić kilka kryteriów oceny i wyboru formy opodatkowania podatkiem dochodowym [Poszwa 2007, s. 53]:

- koszty związane z wymogami prowadzenia ewidencji i rozliczeń,
- ryzyko podatkowe związane z zastosowaniem różnych form opodatkowania,
- możliwość wpływania na obciążenie związane z podatkami,
- możliwość przewidywania kwot należnych do zapłaty.

Przy wyborze formy opodatkowania podatnik powinien się kierować powyższymi kryteriami, przyjmując jednocześnie założenie, że forma opodatkowania podatkiem dochodowym jest tym korzystniejsza dla przedsiębiorcy, im większą ma on możliwość wpływania na obciążenia podatkowe. Podatek jest również tym korzystniejszy, im mniejsza jest skala wydatków podatkowych z nim związanych (kwota należnego podatku, wydatki związane z prowadzeniem ewidencji, rozliczeń).

Z punktu widzenia osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą najlepszy jest podatek zerowy, a także minimum wymagań związanych z ewidencją, w takich warunkach podatnik nie będzie narażony na ryzyko podatkowe przy rozliczaniu swoich zobowiązań podatkowych. Wybór formy opodatkowania podatkiem dochodowym powinien się więc opierać na przeanalizowaniu, która forma wygeneruje najmniejszy możliwy podatek do zapłaty oraz jakie to daje przedsiębiorcy prawa i obowiązki (w tym ewidencyjne) w zakresie podatku dochodowego.

Do przeprowadzenia analizy konkretnej formy opodatkowania konieczne będzie ustalenie czynników istotnych dla opłacalności poszczególnych form. Najpierw jednak należy ustalić, które formy opodatkowania są dla przedsiębiorcy niedostępne – czy rodzaj działalności, wielkość przedsiębiorstwa, forma organizacyjno-prawna bądź inne czynniki nie wykluczają możliwości wyboru danej formy opodatkowania.

Następnie, o czym już wspomniano, można przeprowadzić analizę, w której należy wziąć pod uwagę następujące kwestie [Poszwa 2007, s. 58]:

- przewidywane przepływy pieniężne (przychody, koszty, inwestycje),
- możliwości odnośnie do sposobów ujmowania przychodów, kosztów,
- możliwości konkretnej formy dotyczące stosowania ulg i odliczeń,
- indywidualna sytuacja podatnika dotycząca:
 - możliwości preferencyjnego rozliczenia wspólnie z małżonkiem bądź jako osoba samotnie wychowująca dzieci,
 - dodatkowych źródeł uzyskiwania przychodów, poza działalnością gospodarczą.

Formy opodatkowania można również spróbować uszeregować od najprostszej do najtrudniejszej, biorąc pod uwagę takie kryteria, jak ryzyko podatkowe, które się z nimi wiąże, konieczność prowadzenia ewidencji podatkowo-księgowej oraz jej rodzaj, a także dostępne ulgi i zwolnienia oraz możliwość wpływania na wielkość obciążeń podatkowych.

Tabela 1 obrazuje uszeregowanie form opodatkowania ze względu na różne kryteria oceny. Jeżeli chodzi o ostateczny wynik przeprowadzonego rankingu najlepszą formą jest opodatkowanie na zasadach ogólnych według podatku progresywnego (skali podatkowej). Należy jednak mieć na względzie, że nie dla każdego podatnika będzie ona korzystna. Może się okazać, że podatek do zapłaty jest mniejszy, np. w przypadku opodatkowania w formie karty podatkowej, i wówczas dla takiego podatnika skala podatkowa nie będzie spełniać jednego z podstawowych wymagań optymalizacji podatkowej: minimalizowania obciążeń podatkowych (wydatków związanych z podatkami).

Ryzyko podatkowe jako kryterium wyboru i oceny formy podatku ma istotne znaczenie. Dla podatnika najważniejsza jest pewność w prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz jakaś stabilność. Ryzyko podatkowe, można powiedzieć, ma wymiar nie tylko rzeczywisty, czyli faktycznie ponoszonego ryzyka podatkowego przez przedsiębiorców, ale również wymiar subiektywnych odczuć tych podatników.

Tabela 1. Optymalizacja podatkowa

Kryterium	Uszeregowanie form opodatkowania				Opis ocen	
	Zasady ogólne		Zasady zryczałtowane			
	PIT	PPL	PPE	KP		
Ryzyko podatkowe	3	3	2	1	1 – najmniejsze	3 – największe
Ewidencja podatkowa (koszt)	3	3	2	1	1 – brak, uproszczona	3 – rozbudowana
Ulgi, zwolnienia itp.	1	2	3	4	1 – najwięcej	4 – najmniej
Możliwość wpływania na wielkość obciążenia podatkowego	1	2	3	4	1 – duża	4 – mała
Suma	8	10	10	10		
Ranking	1	2	2	2		

Źródło: opracowanie własne.

Niejednokrotnie przedsiębiorcy rezygnują z opodatkowania na zasadach ogólnych na rzecz podatków uproszczonych, bojąc się ryzyka podatkowego związanego z negatywną oceną ze strony organów podatkowych, a zwłaszcza różnic w kwalifikowaniu wydatków w poczet kosztów uzyskania przychodów. Należy przy tym jednak pamiętać, że nie zawsze jest to dobre rozwiązanie.

Uszeregowanie przedstawione w tab. 1 pokazuje, że najmniejsze ryzyko niesie ze sobą opodatkowanie w formie karty podatkowej, najbardziej ryzykowne zaś są formy opodatkowania na zasadach ogólnych. Należałoby jednak przy tym pamiętać, że

w formie opodatkowania 19-procentowym podatkiem liniowym istnieje możliwość wyłączenia z niej podatnika, co można by uznać za czynnik zwiększający ryzyko podatkowe³.

Kryterium związane z kosztami ewidencji podatkowej jest najprostsze. Jeżeli chodzi o formy opodatkowania podatkiem dochodowym, najprostszą ewidencją charakteryzuje się karta podatkowa, a następnie odpowiednio ryczałt ewidencjonowany oraz zasady ogólne według skali i stawki liniowej na podstawie podatkowej księgi przychodów i rozchodów. Najtrudniejsze i najkosztowniejsze rozwiązanie dla podatnika to rozliczanie się na podstawie ksiąg rachunkowych. Czasem kryterium to bywa jednak złudne jako podstawa do dokonania wyboru spośród form podatku dochodowego ze względu na to, że nie będzie to argumentem dla przedsiębiorców, którzy są podatnikami VAT oraz zatrudniają pracowników. Realizacja innych obowiązków ewidencyjnych, związanych np. z podatkiem VAT czy zatrudnianiem pracowników i ich rozliczaniem, sprawia, że ograniczanie ewidencji związanej z podatkiem dochodowym staje się mało atrakcyjne i nieistotne w tym momencie.

Większe znaczenie ma wybór pomiędzy podatkową księgą przychodów i rozchodów a księgami rachunkowymi (tzw. pełna księgowość). Wybór między jednym a drugim wiąże się z dodatkowymi kosztami administracyjnymi oraz większym ryzykiem podatkowym w przypadku ksiąg rachunkowych⁴ [Poszwa 2007, s. 54]. Wybór dotyczy podatników opodatkowanych na zasadach ogólnych według skali progresywnej bądź 19-procentowym podatkiem liniowym, których obroty z działalności gospodarczej nie przekroczyły w poprzednim roku podatkowym równowartości 1 200 000 euro – w przeliczeniu na złote według kursu z 30 września roku poprzedzającego rok podatkowy (art. 24a ust. 4, 5 i 6 u.p.d.o.f.). Podatnicy, którzy przekroczyli powyższy limit, nie mają wyboru i są zobowiązani do prowadzenia ksiąg rachunkowych z mocy prawa.

Charakterystykę kryterium trzeciego odnoszącego się do ulg, zwolnień podatkowych oraz preferencji związanych ze sposobem rozliczenia, do jakich uprawniają poszczególne formy opodatkowania, prezentuje tabela 2.

Możliwości wpływania na wielkość obciążenia wynikającego z opodatkowania działalności gospodarczej zależą m.in. od [Poszwa 2007, s. 56]:

- elastyczności podatku,
- możliwości wpływania na moment powstania przychodów i kosztów.

³ Możliwość „wyrzucenia” przedsiębiorcy z opodatkowania w formie 19-procentowego podatku liniowego polega na tym, że nie może on świadczyć usług na rzecz pracodawcy, u którego pracował w roku poprzedzającym rok podatkowy. Nie może on również wykonywać usług odpowiadających czynnościom, jakie u tegoż pracodawcy należały do jego obowiązków. Nie może też świadczyć usług na rzecz obecnego pracodawcy (zakaz samozatrudnienia).

⁴ Chodzi m.in. o różnice między prawem bilansowym a prawem podatkowym; zob. M. Poszwa, *Zarządzanie podatkami w małej i średniej firmie. Rozwiązania na lata 2007–2009*, C.H. Beck, Warszawa 2007, s. 54.

Tabela 2. Ulgi, zwolnienia, referencje opodatkowania związane z formą opodatkowania osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą

Forma opodatkowania	Zasady ogólne – skala podatkowa	Zasady ogólne – podatek liniowy	Ryczałt ewidencjonowany	Karta podatkowa
Prawo do preferencyjnego rozliczenia rocznego	Możliwość wyboru preferencyjnego sposobu opodatkowania (wspólnie z małżonkiem lub wg sposobu przewidzianego dla osób samotnie wychowujących dzieci)	Brak możliwości rozliczenia dochodów wspólnie z małżonkiem, jako osoba samotnie wychowująca dzieci lub łącznie z dochodami dzieci	Brak możliwości rozliczenia dochodów wspólnie z małżonkiem, jako osoba samotnie wychowująca dzieci lub łącznie z dochodami dzieci	Brak możliwości rozliczenia dochodów wspólnie z małżonkiem, jako osoba samotnie wychowująca dzieci lub łącznie z dochodami dzieci
Ulgi i odliczenia od dochodu i/lub podatku	Możliwość dokonywania wszelkich odliczeń i korzystania z ulg przewidzianych w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, o ile inne przepisy nie stanowią inaczej	Możliwość dokonania odliczeń z tytułu poniesienia straty w latach ubiegłych, składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Podatnik może również przekazać 1% swojego dochodu na rzecz organizacji pożytku publicznego	Możliwość dokonania odliczeń z tytułu poniesienia straty w latach ubiegłych, składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Możliwość dokonania odliczeń i ulg przewidzianych w u.p.d.o.f.* Podatnik może również przekazać 1% swojego dochodu na rzecz organizacji pożytku publicznego	Możliwość odliczenia składki na ubezpieczenie zdrowotne
Możliwa forma organizacyjno-prawna	Działalność jednoosobowa, działalność w formie spółki jawnej, cywilnej, komandytowej, komandytowo-akcyjnej	Działalność jednoosobowa, działalność w formie spółki jawnej, cywilnej, komandytowej, komandytowo-akcyjnej	Działalność jednoosobowa, spółka cywilna, spółka jawna	Działalność jednoosobowa

* Nie dotyczy to ulgi na dzieci, o której mowa w art. 27f Ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. DzU z 2000 r., nr 14, poz. 176 z późn. zm.).

Źródło: opracowanie własne na podstawie u.p.d.o.f. oraz Ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (DzU nr 144, poz. 930 z późn. zm.).

Przez elastyczność podatku należy rozumieć możliwości ewentualnej zmiany formy opodatkowania w trakcie roku podatkowego. Przepisy podatkowe pozwalają zmienić formę opodatkowania co do zasady dopiero od następnego roku podatkowego⁵.

Elastyczność formy opodatkowania powinno się rozpatrywać głównie pod kątem możliwości, jakie daje nam dana forma, aby móc wpływać na wysokość płatności należnych, a także na moment powstania obowiązku do zapłaty. Tutaj najbardziej elastyczną formą jest podatek na zasadach ogólnych. Duże możliwości w tym zakresie daje podatkowa księga przychodów i rozchodów. Podatnicy mają możliwość wpływania na moment ponoszenia kosztów uzyskania przychodów przez wybór metody ich rozliczania. Mają oni również możliwość decydowania o momencie wykazywania przychodów bądź fakturowania.

5. Podsumowanie

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą powinny się liczyć z wieloma obowiązkami, jakie będą musiały wypełniać. Otoczenie podatkowe wymusza na nich ciągle dostosowywanie się. Jak mówi rzymskie przysłowie, *ignorantia iuris nocet* – nieznajomość prawa szkodzi, przedsiębiorca powinien potrafić odnaleźć się w gąszczu przepisów prawnych. Aby dobrze zarządzać podatkami w swojej firmie, powinien umieć znaleźć możliwości, jakie daje ustawodawca, tworząc przepisy podatkowe.

Zarządzanie podatkami przez przedsiębiorcę powinno się odbywać w sposób niezakłócający osiągania podstawowych celów przedsiębiorstwa. Ważne jest zarządzanie podatkami, minimalizowanie wydatków, ale nie powinno się to odbywać kosztem innych celów. Oprócz oceny najlepszej dla przedsiębiorcy formy opodatkowania należy kierować się przede wszystkim podstawowymi celami prowadzonej działalności gospodarczej.

Literatura

- Kosakowski E. [2008], *Działalność gospodarcza w świetle podatków dochodowych od osób fizycznych i prawnych 2008*, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa.
- Poszwa M. [2007], *Zarządzanie podatkami w małej i średniej firmie. Rozwiązania na lata 2007–2009*, C.H. Beck, Warszawa.

⁵ Oświadczenie o wyborze formy opodatkowania składane do 20 stycznia roku podatkowego, przy zachowaniu odpowiednich warunków dotyczących m.in. limitów osiąganych przychodów.

Akty prawne

Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (DzU z 2009 r., nr 18, poz. 97).

Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. DzU z 2000 r., nr 14, poz. 176 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (DzU nr 144, poz. 930 ze zm.).

THE ROLE OF TAXATION FORM IN TAX OPTIMIZATION

Summary: Tax optimization is a group of methods having two major goals which are minimizing fiscal charges and risk of taxation in business. This article points and describes what is the influent of tax form into business tax optimization.